

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirtilen sorularımın Anayasa'nın 98, TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri uyarınca Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli tarafından yanıtlanmasını arz ederim. 07.08.2019

Dr. İlhami Özcan AYGUN
CHP Tekirdağ Milletvekili

Tarım ve Orman Bakanlığı'nın verilerine göre Türkiye'de besicilik yapan yaklaşık 180 bin işletme bulunmaktadır. Bu işletmeler içinde 500 baş ve üzeri olan işletme sayısı ise yüzde 2 civarındadır. Yani bu işletmelerin neredeyse tamamına yakını küçük ve orta ölçekli işletmelerden oluşmaktadır.

Besiciler, özellikle son yıllarda ithal besilik hayvan getirerek, bu hayvanlara 7-8 ay bakarak üretimlerini sürdürmektedir.

2018 yılında yapılan kontrolsüz ve plansız ithalattan dolayı besiciler büyük bir krizin içine sürüklenmiş durumdadır. Şu anda besiciler adeta kan ağlamaktadır. Çünkü ne hayvanları para etmekte ne de hayvanlarını kestirebilmektedir!

Et ve Süt Kurumu'nun depoları, Türkiye ihtiyacının üzerinde yapılan ithalat nedeniyle 50 bin ton etle doludur. Et ve Süt Kurumu, zarara uğramış ve ithal et fazlalığı için bir süre önce ihaleye çıkmıştır. Bu ihale ile 38 bin 663 ton et ihraç edilecektir.

Yanlış kararlar ve ithalat politikaları sonucunda Et ve Süt Kurumu, 2018 yılında 491 milyon lira zarar ettirilmiştir.

1342

Sonuç olarak, Et ve Süt Kurumu'nun deposu ithal etle dolduğu için hayvan kesimlerini durdurmak zorunda kalmıştır. Özel sektör ise piyasada talep olmadığı gerekçesiyle besiciden hayvan alıp kesmemektedir.

Bu bağlamda;

- 1) Et ve Süt Kurumu, yanlış hayvan ve et ithalatı nedeniyle zarar ettirilmiştir. Bu zararı nasıl açıklıyorsunuz?
 - 2) Et ve Süt Kurumu'nun depolarında 50 bin ton fazla et bulunmaktadır. ESK, ithal et fazlalığı için bir süre önce ihaleye çıkmıştır. Bu ihale ile 38 bin 663 ton et ihraç edilecektir. Bu ihale ile ilgili son durum nedir? Fazla ithal et, hangi ülkelere ihraç edilecektir?
 - 3) Canlı hayvan ve et ithalatında Cumhuriyet tarihinin rekorunu kıracak ithalata kimler izin vermiştir? Ete talebin arttığı yıllarda bile ortalama 500 bin baş besilik hayvan ithal edilirken, 2018 yılında bu rakamın iki katından fazla yani 1 milyon 212 bin baş besilik hayvan ithal edilmiştir. Besilik hayvan ithalatı yetmiyormuş gibi 133 bin baş kasaplık hayvan ithalatı yapılmıştır. Bu yetmiyormuş gibi, 240 bin baş kesimlik koyun ithal edilmiştir. O da yetmemiş, 56 bin ton kemikli, kemiksiz et ithalatına gidilmiştir.
- İthal et planlaması hangi verilerle yapılmaktadır? Türkiye ihtiyacının çok üzerinde yapılan bu ithalat miktarını kimler belirlemiştir? Sorumlular kimlerdir?
- 4) 2018 yılında canlı hayvan ve kırmızı et ithalatına toplamda 2 milyar 14 milyon 639 bin dolar para ödenmiştir. Bu kaynak, yurtdışına aktarılacak yerine yerli besiciyi desteklemek için neden kullanılmamıştır?

- 5) Yaşanan ekonomik krizden dolayı, besicinin girdi fiyatları yüzde 100'ün üstünde artarken, besicinin kesim fiyatları ise üç yıl önceki fiyatlarda durmaktadır. Karkas kesim fiyatları üç yıl önce 25-28 TL aralığındayken, besici bugün bu fiyatlara bile hayvanını kestirememektedir.

Besicilerin yem fiyatlarını sübvanse edecek, besicilere destek verecek yeni bir modeli yaşama geçirecek misiniz? Yoksa ithalata dayalı ve yerli üretimi bitirme noktasına getiren kısır döngüyü sürdüreceksiniz? Hayvancılık sektörü göz göre göre yok olurken, Tarım ve Orman Bakanlığı olarak yaşanan krize köklü bir çözüm üretmeyi düşünüyor musunuz?

- 6) Yanlış politikalar sonucu Türkiye'de et tüketimi geçmiş yıllara göre düşmüştür. TÜİK verilerine göre Türkiye'de kişi başı et tüketimi 35.78 kg olup, bunun yüzde 60'ı tavuk etidir. Et tüketiminin yüzde 36.1'i büyükbaş hayvan eti, yüzde 3.9'u küçükbaş hayvan etinden oluşmaktadır. Et ve Süt Kurumu, 2018 Sektör Değerlendirme Raporu'na göre toplam et tüketimi 2018 yılında geçen yıla göre yüzde 3.25 oranında azalmıştır. Küçükbaş et tüketimi yüzde 18.32, kanatlı et tüketimi yüzde 5.9 oranında azalmıştır. Yani vatandaşımız kırmızı etin yanı sıra beyaz et tüketimini de büyük oranda azaltmıştır. Et fiyatlarındaki artışın sürmesi, kişi başına düşen gelirin düşmesi nedeniyle 2019 yılında kırmızı et tüketimindeki düşüşün 2018 yılına göre yüzde 23-25 arasında düşmesi beklenmektedir. Türkiye'de Haziran ve Temmuz 2019'da kişi başı et tüketimi, 2017 ve 2018 yılına göre ne kadar oranda düşmüştür?

- 7) Türkiye'de et tüketimi düşmüş, besiciler zarar ederek üretimden çekilmeye başlamıştır. Türkiye ihtiyacının üzerindeki et ithalatına karşın, ete ardı ardına yapılan zamları ve et fiyatlarındaki yükselişi nasıl açıklıyorsunuz?